

Stefanie Hehalatu met lette Papilaja (foto: William da Lima)

v.l.n.r. Raisa Hehalatu, Francis Siahajja, Stefanie Hehalatu (foto: Peter Veerman)

STEFANIE HEHALATU

HET IS BELANGRIJK ONZE KENNIS TE DELEN

door Kees Schepel

In deze Pelita Magazine een gesprek met Stefanie Hehalatu, sinds 2019 bij Stichting Pelita werkzaam als regio-coördinator Limburg. Stefanie is in 1985 in Heerlen geboren, is 3e generatie Molukse. Haar ouders, Max Hehalatu en Amelia Luhulima, zijn beiden ook in Nederland geboren. Haar opa's waren KNIL-militair en kwamen in 1951 naar Nederland. Grootvader Luhulima kwam met zijn vrouw en oudste zoon met de *Skaubryn* naar Nederland. Grootvader Hehalatu kwam met zijn vrouw en hun oudste zoon met de *Fairsea*. In de jaren zestig verhuisden de gezinnen naar de Molukse wijk in Heer, Maastricht. Stefanie is de oudste, ze heeft een broertje en twee jongere zusjes. Haar broertje is in 1988 overleden toen hij 3 maanden oud was. Haar zusjes zijn later geboren.

'Ik wilde altijd veel reizen, heel veel landen zien; dus bijvoorbeeld stewardess worden. Maar nadat ik de MAVO en de HAVO gedaan had, vond mijn vader dat ik ook het HBO moest doen. Vervolgens heb ik aan de Universiteit van Tilburg bedrijfscommunicatie en informatiewetenschappen gestudeerd met als specialisatie interculturele communicatie. Ik heb daarvoor gekozen omdat ik altijd al met 'andere' mensen wilde werken, uit andere culturen. Op de universiteit moest ik natuurlijk ook een scriptie schrijven, maar ik wilde niet zomaar een scriptie schrijven, aangezien ik praktisch ingesteld ben. De praktijk was voor mij altijd het belangrijkste. Ik heb op de universiteit dus ook voor een stageplek gekozen, en vond die bij het Platform Allochtone Zorgvragers (PAZ) in Limburg. Via Anne Lewerissa in eerste instantie, en zij verwees mij door naar Max Hattu; hij werkte toen bij Het Huis voor de Zorg Limburg, en ondersteunde onder andere het PAZ. Ik heb tijdens mijn stage in 2012 onderzoek gedaan

naar de communicatie tussen de allochtone patiënt en de autochtone huisarts. Het ging vooral over bejegening en kennis van de cultuur.

Ik was destijds ook al vrijwilliger bij de Landelijke Stuurgroep Molukse Ouderen (nu Landelijke Stichting Molukse Ouderen; LSMO). In 2015/2016 werd ik projectleider in Limburg voor Zorg Verandert. Ik ben in 2017 in contact gekomen met Kees Schepel van Stichting Pelita. Samen hebben we het initiatief genomen om een bijeenkomst in Sittard te organiseren, voor Indische en Molukse ouderen over ouder worden in Limburg. LSMO, Huis voor de Zorg en PAZ waren ook onderdeel van het programma. Het was een druk bezochte bijeenkomst, waar we door middel van dialoogtafels heel veel informatie hebben opgehaald.

In 2019 heb ik de overstap gemaakt naar Stichting Pelita. Bij Huis voor de Zorg ondersteunden we allerlei groepen, niet in de eerste plaats de Indische en Molukse. Daarom heb ik bewust de stap gemaakt naar Stichting Pelita. Ik maakte als vrijwilliger bij LSMO heel wat uren. Bij Stichting Pelita kon ik betaald gaan doen wat ik al als vrijwilliger deed; echt gericht op de groep waarbij ik me het meest betrokken voel. Mijn naasten, de mensen die ik ken. En Stichting Pelita is natuurlijk wel breder dan dat. Pelita is er voor alle groepen die een band hebben met voormalig Nederlands-Indië/Indonesië; dus ook voor de Molukse groep. Stichting Pelita is echt niet alleen een Indische organisatie, zoals in sommige kringen nog steeds gedacht wordt. We doen ook veel meer voor Molukkers dan alleen maar één keer per jaar de Landelijke Molukse Ouderen Dag organiseren. Ik moet zeggen: ik ben blij en dankbaar dat men steeds meer ziet dat

Stichting Pelita ook Molukse mensen kan helpen. In het begin kwam ik nog niet echt 'binnen' bij Molukse mensen. Het is 'ons kent ons', en ik ben van de 3e generatie, dus dan denkt men al gauw 'wat komt zij doen?' Collega lette Papilaja, 2e generatie Molukse, heeft toen een handje geholpen. Ze is door het hele land, ook in de wijk in Heer, Maastricht, interviews gaan houden. Zij ging in gesprek met de 1e generatie en de 2e generatie, en vertelde wat Stichting Pelita kon betekenen voor hen. Zij heeft de brug geslagen, waardoor de mensen ook mij binnen lieten. Het is daarna gaan lopen, in Maastricht, in Limburg en nu ook steeds meer landelijk. Men begint ons steeds beter te vinden. Ook komen gelukkig steeds meer Molukse mensen naar de Masoek Sadjia Maastricht, die al ruim 20 jaar bestaat, en iedere twee maanden plaatsvindt in 't Atrium in Maastricht.'

Jij bent vanuit Stichting Pelita op dit moment ook projectleider voor Liefdevolle Plicht. Kun je daar iets over vertellen?

'Liefdevolle Plicht is een samenwerking tussen MantelzorgNL, LSMO en Stichting Pelita, gesubsidieerd door het Ministerie van VWS. Het project duurt twee jaar en gaat over mantelzorg; dit is het laatste jaar. De term mantelzorg kennen we bij Indische en Molukse mensen eigenlijk niet. We zorgen gewoon voor elkaar. Het overkomt je, we doen het gewoon. De scheidslijn tussen mantelzorg en de zogenaamd 'gebruikelijke' zorg is vaak onduidelijk. Als je bijvoorbeeld je vader of moeder wast en aankleedt is het mantelzorg. Het is een taak die een beroepskracht normaal doet. Met het project willen we mensen bewust maken van wat mantelzorg is, wat de mogelijkheden zijn voor ondersteuning, en ze stimuleren om op tijd hulp te vragen. We houden het allemaal achter de voordeur, willen het zelf oplossen. Het kan en het mag, maar niet ten koste van jezelf. Als we het samen kunnen dragen, hoeft het niet zwaar te zijn. Daarom zijn de *Liefdevolle Plicht* bijeenkomsten zo belangrijk.

Liefdevolle Plicht loopt in drie pilotgemeentes, Wierden, Woerden en Tilburg. Dat wil niet zeggen dat we de Indische en Molukse mantelzorgers buiten deze gemeentes niet helpen, maar de focus van het project ligt daar. In de pilotgemeentes werken we samen met de gemeentes zelf, de lokale mantelzorgondersteuning, andere organisaties en vrijwilligers en sleutelfiguren vanuit de gemeenschappen. We hopen dat het in de pilotgemeentes blijvend opgepakt wordt. En we hopen andere gemeentes te inspireren, zodat ze er ook mee aan de slag gaan. We zullen adviseren waar nodig en gewenst. We zijn bezig met een methodiekbeschrijving, zodat in feite voor iedere gemeente een soort blauwdruk klaar ligt. '

Heb jij het idee dat het werk van Stichting Pelita afloopt? Dat we het netjes moeten afwikkelen en dan 'klaar'? 'Nee, echt niet. Ik merk dat een deel van de 2e generatie niet heeft

geleerd om te vragen. Niet iedereen, hoor, er zijn ook veel assertieve mensen van de 2e generatie. Maar we zien vaak dat de 2e generatie gezorgd heeft voor de 1e generatie, en nu ze zelf ouder worden niet goed weet aan te geven wat ze zelf willen en nodig hebben. Ze blijven voor anderen zorgen, ten koste van zichzelf. In het begeleiden en ondersteunen van die mensen heeft Stichting Pelita wat mij betreft wel degelijk nog een taak.

We hebben de groepsbijeenkomsten zoals de Masoek Sadjia's; ik zie in bijvoorbeeld Sittard dat we daar toen het kon tijdens de coronapandemie bijeenkomsten hadden met toch nog 50 mensen, later 80. Toen het voorbij was liep het weer op naar 100, en recent zelfs 140; ik weet zelf niet waar al die mensen opeens vandaan komen! Maar het is duidelijk dat er behoefte is aan onze bijeenkomsten. In Limburg en door het hele land voorzien de Masoek Sadjia's en eettafels nog steeds, en steeds meer eigenlijk, in een duidelijke behoefte. Ik ben daarnaast bezig te kijken hoe we onze specifieke kennis ook in Limburg kunnen delen met de zorg en hulpverlening. Dat is zo belangrijk. We kunnen het niet allemaal zelf, het is belangrijk onze in ruim 75 jaar opgedane kennis te delen en samen te werken.

Er is nog genoeg te doen, en ik ga door. Ik hoop dat ik tot mijn pensioen bij Pelita kan blijven, ik hoop dat de overheid blijft inzien dat het belangrijk is dat we bestaan. Ook voor de nazaten. Ik vind het lastig te benoemen wie dat dan precies zijn, maar als Nederland 350 jaar in voormalig Nederlands-Indië heeft gezeten dan is het nou eenmaal zo dat er nog heel lang nazaten daarvan in Nederland zullen wonen.'